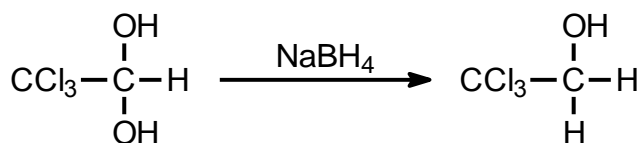

VI.b.11

2,2,2-TRICHLOROETANOL**Odczynniki:**

wodzian (hydrat) chloralu	16,5 g (0,1 m)
tetrahydroboran sodu	1,3 g (0,03 m)
kwas chlorowodorowy (1:4)	10 cm ³
eter dietylowy	25 cm ³
siarczan(VI) magnezu bezw.	

UWAGA: Tetrahydroboran sodu jest związkem silnie alkalicznym. Obowiązują rękawice ochronne. Eter dietylowy jest substancją łatwopalną – praca w pokoju do pracy z materiałami łatwopalnymi!

W zlewce o poj. 100 cm³ rozpuszcza się hydrat chloralu w 20 cm³ wody i umieszcza ją w łaźni wodnej o temperaturze pokojowej. W małym wkraplaczu umieszcza się roztwór tetrahydroboranu sodu w 20 cm³ zimnej wody, sporządzony **bezpośrednio przed reakcją**. Do roztworu hydratu chloralu wkrapla się roztwór tetrahydroboranu sodu z taką szybkością, aby temperatura mieszaniny wynosiła 25 – 30 °C (reakcja jest egzotermiczna, zaleca się pomiar temperatury małym, szklanym termometrem). Zawartość zlewki należy w czasie wkraplania mieszać na mieszadle magnetycznym. Po dodaniu tetrahydroboranu, mieszaninę reakcyjną pozostawia się na 15 min w łaźni o temperaturze ok. 35°C i nadal miesza. Następnie dodaje się powoli kwas chlorowodorowy (1:4) aż do uzyskania odczynu kwaśnego. Roztwór przenosi się do rozdzielacza, dodaje 25 cm³ eteru dietylowego, wytrząsa i pozostawia do rozdzielenia się warstw. (Uwaga: Przed kolejnymi operacjami należy sprawdzić, która z faz jest organiczna, a która wodna – czasami dochodzi do inwersji faz!) Warstwę organiczną oddziela się¹, przemywa niewielką ilością wody², suszy nad bezw. siarczanu(VI) magnezu, a następnie sączy przez karbowany sączek³ do kolby okrągłodennej o poj. 100 cm³. Po usunięciu eteru na wyparce, pozostałość przenosi się pipetą Pasteura do kolbki połączonej z **małym zestawem destylacyjnym** i destyluje się, zbierając 2,2,2-trichloroetanol w temp. 151 – 153 °C (n_D²⁰ = 1,4885).⁴

¹ Fazę wodną umieszcza się w pojemniku **W-K** (wodne roztwory rozcieńczonych kwasów nieorganicznych).

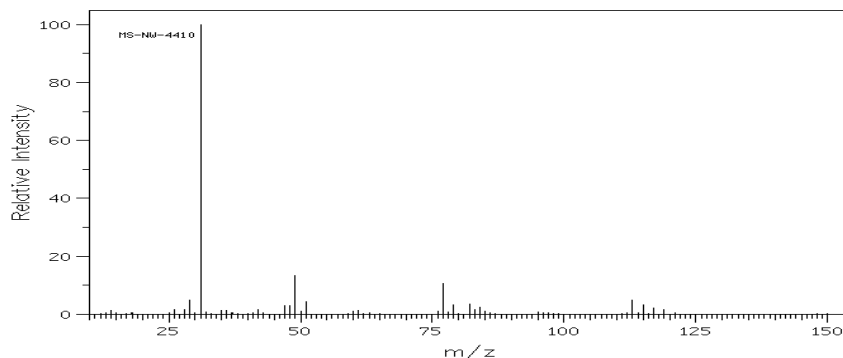
² Fazę wodną można wylać do zlewu.

³ Środek suszący po przemyciu niewielką ilością eteru dietylowego i wysuszeniu (w kolbie pod wyciągiem!), można rozpuścić w wodzie, a roztwór wylać do zlewu.

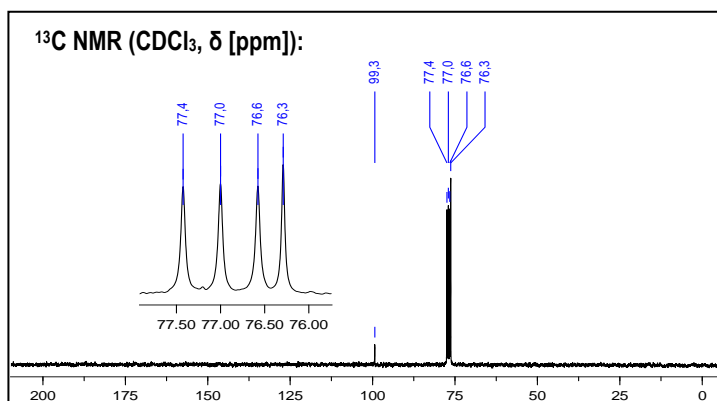
⁴ Przedgon oraz pozostałość po destylacji umieszcza się w pojemniku **F** (ciekłe, palne, zawierające fluorowce).

Zinterpretuj podane poniżej widma¹ **2,2,2-trichloroetanolu**:

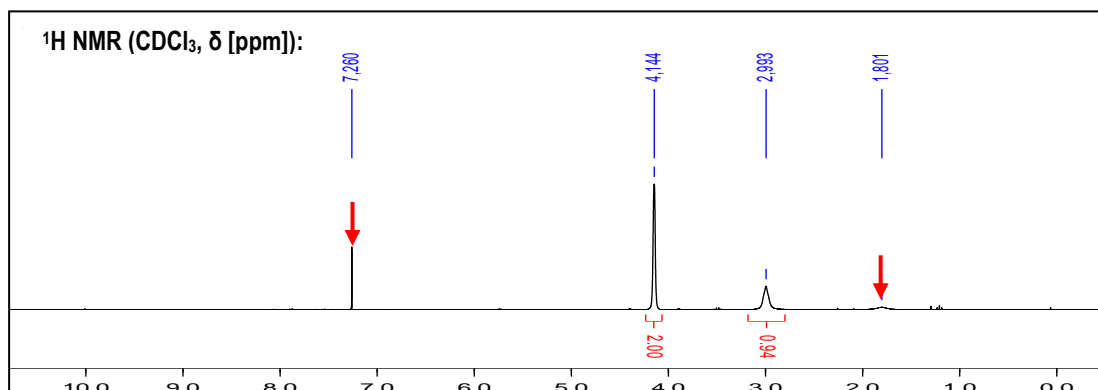
a) W widmie MS wskaż pik podstawowy i pik molekularny, odczytując ich położenie i intensywność. W jaki sposób można wyjaśnić pochodzenie, układ i względne intensywności pików przy m/z 113, 115, 117 i 119? Podaj równanie drogi fragmentacji tłumaczącej powstawanie pików podstawowego.

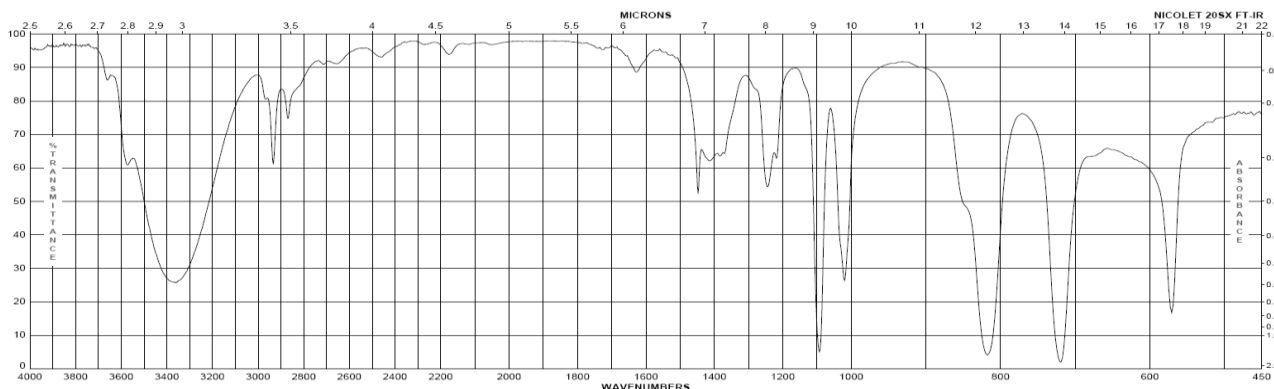
b) Określ położenie sygnałów widocznych w widmie ¹³C NMR, a następnie przypisz je precyzyjnie poszczególnym atomom węgla w cząsteczce 2,2,2-trichloroetanolu. Od czego pochodzi sygnał przy 77 ppm? Wyjaśnij jego multipletowość..

c) Określ położenie i integrację sygnałów widocznych w widmie ¹H NMR. Przypisz precyzyjnie każdy z sygnałów poszczególnym grupom nierównocennych protonów w cząsteczce 2,2,2-trichloroetanolu. Od czego pochodzą sygnały wskazane przez czerwone strzałki?

d) Przypisz charakterystyczne pasma w widmie IR drganiom poszczególnych wiązań w cząsteczce 2,2,2-trichloroetanolu.

¹ Widmo MS zaczerpnięte ze *Spectral Database for Organic Compounds* (National Institute of Advanced Industrial Science and Technology, SDBSWeb : <http://riodb01.ibase.aist.go.jp/sdbs/>), a IR z bazy widm Sigma-Aldrich® (<http://www.sigmaaldrich.com>).